

Тема: Слово і його лексичне значення

Завдання: Ознайомитися з правилами, записати до зошита. Підручник § 4 (с. 18-19).

Творче спостереження з елементами аналізу 🔍

1. Прочитати текст. Пояснити, чому син не зрозумів батька.

ЗРОЗУМІВ

Батько з сином поїхали в поле волами по снопи. Наклали повнісінький віз.

— Ну, сину, — каже батько, дивлячись на зоряне небо, — хай воли пасуться, а як віз перекинеться, збуди мене, поїдемо додому.

Та й ліг під копою спати. Через деякий час віл підійшов до воза, чухався, чухався та й перекинув його. Син побачив це та мерщій до батька:

— Тату, гукає, — поїхали, вже віз перекинувся.

(З кн. «Тисяча усмішок»)

2. Прочитайте діалог і виконайте завдання.

— Ти справді думаєш, що зможеш перемогти в цих змаганнях?

— Так, я так гадаю.

— А на чому ти гадаєш: на картах чи на кавовій гущі?

— На кавовій гущі не гадають, а ворожать.

— Отакої!

А. Через яке слово сталося непорозуміння?

Б. Яка причина цього непорозуміння?

Практичні завдання

1. Розгадайте кросворд

1. Ледача людина.
2. Швидкий поїзд, автобус.
3. Вид фольклору.
4. Головне місто держави.
5. З якої букви слова не починаються.
6. Судно, в якому врятувався Ной.
7. Особа, яка написала твір.

1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

2. Розподільний диктант (у дві колонки — однозначні і багатозначні)

Горобець, рукав, **гострий**, світлий, айсберг, крило, довгий, багатий, похмурий, **золотий**, земля, диктант, весело, трактор, м'який, суфікс, абетка, канна, сонце, летіти, життя, **коса**, море, голова.

З виділеними словами склади словосполучення так, щоб показати всі можливі лексичні значення

3. Прочитати, дібрати до пояснень слова з довідки.

1. Загальний вигляд якоїсь місцевості, краєвид; картина або малюнок із зображенням краєвиду.
2. Небесне світило; прославлена людина.
Командувач великого з'єднання кораблів; головний корабель, на якому перебуває командир ескадри.
3. Надійний захист, твердиня; укріплений пункт з постійним гарнізоном, озброєнням.
4. Загальноосвітній заклад, напрям у галузі; виучка.
5. Творча уява; мрія; вигадка; музичний твір.

6. Перелітний птах з довгими ногами й шиєю, прямим гострим дзьобом; пристрій з довгою жердиною біля колодязя; народний танець.

Довідка: флагман, фортеця, пейзаж, школа, журавель, фантазія, зірка.

4. Утворіть словосполучення з прямим значенням, а потім – переносним
Холодний, гострий, теплий, вершина, ніс, лисячий, похмурий

5. Відредагуйте словосполучення, вкажіть лексичну помилку

Вірна відповідь, відіграє значення, остановка, больниця, старше мене, самий високий, біля його, осінню відлітають гуси, собирала зілля, заключити договір, здійснити злочин, на протязі року, відмінити указ, діюче законодавство, учбовий процес, коврове покриття, відвідати міроприємство, виписка з протоколу, залишити в спокої, потерпіти поразку.

Домашнє завдання

1. Вправа 3 (с. 20)
2. Випишіть з підручника 10 слів-термінів, що зустрічаються в розділі «Лексикологія», складіть з ними речення

Електронний підручник за посиланням: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-10-klas-2018/01-ukrainska-mova-10-klas/ukr-mova10-gramota.pdf>